

Συμβούλιο της Επικρατείας: 3779/1990 (Τμ. Α')

Πηγή: Ε.Δ.Κ.Α. ΛΓ' 1991, σελ. 683

Υποχρέωση εγγράφου αναγγελίας εργατικού και εκτός εργασίας ατυχήματος εντός τασσομένων αποκλειστικών προθεσμιών, υπέρβαση των οποίων συγχωρείται μόνο επί ανωτέρας βίας. Μαρτυρικές καταθέσεις δεν μπορούν να αναπληρώσουν την έλλειψη εγγράφου δηλώσεως

Πρόεδρος : κ. ΔΗΜ. ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Εισηγητής: κ. ΝΙΚ. ΝΤΟΥΒΑΣ

Δικηγόροι: κ. Χρ. Παναγιώτου, Θ. Πασπαλιάρης

Επειδή στο άρθρο 21 του Κανονισμού Ασφαλιστικής αρμοδιότητας και διαδικασίας απονομής των παροχών του ΙΚΑ (Απόφ. Υφυπ. Εργασίας υπ' αριθ. 57440/13.1.1938, ΦΕΚ 33, Β', όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθ. 43127/28.1.1961, 9619/21.2.1941 και 22955/20.9.1944 Απόφ. Υπουργού Εργασίας), στο οποίο διαγράφεται η διαδικασία αναγγελίας του εργατικού ατυχήματος, ως ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνον, ορίζεται ότι: Παράγραφος 1: "Ο εργοδότης ή ο αντιπρόσωπος αυτού, ο ησφαλισμένος και εν αδυναμία ή θανάτου τούτου, οι εξ αυτού έλκοντες δικαίωμα, ο τας πρώτας βοηθείας παρασχών ιατρός, πας υπάλληλος του Ιδρύματος, λαβών ως εκ της υπηρεσίας του γνώσιν, υποχρεούνται να αναγγέλουσι εις το Υπ/μα του ΙΚΑ παν ατύχημα κατά την εκτέλεσιν της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής, επισυμβάν εις πρόσωπον υπαχθέν καθ' α ο Νόμος 6298 (νυν α.ν. 1846/1951) εις την ασφάλισιν, επίσης δύναται να αναγγείλει το ατύχημα και πας τρίτος λαβών γνώσιν.... "Παράγραφος 2: "Η αναγγελία του ατυχήματος δέον να γίνηται εντός 5 ημερών από του ατυχήματος. Ο ιατρός όμως και πας υπάλληλος του Ιδρύματος, δέον όπως εντός 24 ωρών αφ'ης λαβώσι γνώσιν ν' αναγγείλωσι τούτο εις το Ίδρυμα... Παράλειψις του ιατρού όπως αναγγείλη το ατύχημα θεωρείται δεοντολογικόν παράπτωμα... Ομοία παράλειψις υπαλληλου του ΙΚΑ θεωρείται βαρύ πειθαρχικόν παράπτωμα.... "Παράγραφος 4: "Η ΤΔΕ (ήδη ο Διευθυντής του Υποκ/τος) δύναται να δεχθεί δηλώσεις γενομένας εκπροθέσμως, οσάκις πείθεται ότι λόγοι εντελώς ανεξάρτητοι της θελήσεως των δηλούντων, παρημπόδισαν την έγκαιρον δήλωσιν. Εκ του λόγου, όμως

τούτου δεν παρατείνεται η προθεσμία πέραν του 60ημέρου από του ατυχήματος, εκτός εάν πρόκειται περί ατυχημάτων των συνέπειά ήτο ο θάνατος, οπότε προθεσμία προς αναγγελίαν δια την απόκτησιν συντάξεως δύναται να παρατείνεται μέχρι ενός έτους από του ατυχήματος".

Παράγραφος 5: "Η δήλωση, γενομένη εγγράφως ή προφορικώς, ότε συντάσσεται μερίμνη της αρμοδίας υπηρεσίας, δέον να περιέχει ίδια α) το ονοματεπώνυμον, ιδιότητα, διεύθυνσιν του εργοδότη, β) ονοματεπώνυμον, ηλικίαν και επάγγελμα του παθόντος, γ) τας ακριβείς συνθήκας υπ' ας έλαβε χώραν το ατύχημα, δ) τον τόπον, όπου μετεφέρθη ο παθών, την διεύθυνσιν του κληθέντος ιατρού, το νοσοκομείον, τα ονόματα και την διεύθυνσιν αυτοπτών μαρτύρων".

Παράγραφος 6: "Η δήλωση γίνεται προς το πλησιέστερον προς τον τόπον όπου έλαβε χώραν το ατύχημα υποκατάστημα του Ιδρύματος. Εάν δεν εδρεύει τοιούτον, η δήλωση γίνεται προς την αστυνομικήν αρχή, ήτις διαβιβάζει αυτήν το ταχύτερον εις το πλησιέστερον υποκατάστημα".

Περαιτέρω, στο επόμενο άρθρο 22 του ίδιου Κανονισμού, ορίζεται ότι: "Υποχρεούνται εις δήλωσιν παντός εκτός εργασίας επισυμβάντος ατυχήματος ο ησφαλισμένος και εν αδυναμία ή θανάτω τούτου, οι εξ αυτού έλκοντες δικαίωμα, ως και ο τας πρώτας βοηθείας παρασχών ιατρός" και ότι "δήλωση των ως άνω υποχρέων απευθύνεται εντός των αυτών προθεσμιών και υπό τους τύπους ως εν τω προηγουμένω άρθρω δια τα εν εργασία ατυχήματα ορίζεται".

Επειδή κατά την έννοια των διατάξεων που παρετάθησαν και οι οποίες έχουν εφαρμογή επί εργατικού και εκτός εργασίας ατυχήματος, οι τασσόμενες προθεσμίες προς αναγγελία είναι αποκλειστικές, οι δε δηλώσεις που υποβάλλονται μετά την πάροδο των προθεσμιών αυτών απορρίπτονται ως απαράδεκτες (βλ. ΣΕ 1915/88, 4475/86 κ.α.), εκτός αν συντρέχει λόγος ανωτέρας βίας (βλ. ΣΕ 1915/88). Η θέσπιση των ως άνω αποκλειστικών προθεσμιών, οι οποίες, σε περίπτωση θανάτου, παρατείνονται μέχρι δύο ετών, ανταποκρίνονται στην ανάγκη να παρασχεθεί στα αρμόδια όργανα του ΙΚΑ η δυνατότητα να προβούν στην έρευνα προς διαπίστωση των πραγματικών συνθηκών του βιαίου συμβάντος σε χρόνο που να μην απέχει από την επέλευσή του, γιατί διαφορετικά θα απέβαινε δυσχερής και μερικές φορές αδύνατη η διαπίστωση αυτή (βλ. και ΣΕ 3338/70, 677/61). Περαιτέρω, από τις ίδιες πιο πάνω διατάξεις προκύπτει ότι η δήλωση αυτή πρέπει να

περιβάλλεται τον έγγραφο τύπο, όταν δε γίνεται προφορικώς, ο υπάλληλος της αρμόδιας υπηρεσίας είναι υποχρεωμένος να συντάσσει σχετικό έγγραφο, στο οποίο να περιέχονται τα κατά νόμο στοιχεία. Η ανάγκη για τήρηση της τυπικής αυτής διαδικασίας, παρέχει ασφάλεια περί του ότι στη δεδομένη περίπτωση συντρέχουν πραγματικά οι προϋποθέσεις του νόμου σχετικά με την ύπαρξη εργατικού ή εκτός εργασίας ατυχήματος, τις συνθήκες, κάτω από τις οποίες συνέβη αυτό, κλπ καθώς και ότι τηρήθηκαν επακριβώς οι προθεσμίες αναγγελίας, κατά περίπτωση, του εκτάκτου συμβάντος. Συνεπώς, μαρτυρικές καταθέσεις δεν μπορούν να αναπληρώσουν την τυχόν παντελή έλλειψη της απαιτούμενης από το νόμο, ως άνω περιβλημμένης τον έγγραφο τύπο δηλώσεως, έστω και αν οι καταθέσεις αυτές λαμβάνονται κατά την διαδικασία που διαγράφεται στο άρθρο 49 του π.δ. 341/1978, γιατί αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε ενδεχόμενη περιγραφή του νόμου, με το να αναβιώνουν απολεσθείσες προθεσμίες (Παραλείπεται το πραγματικό).

Επειδή, κατά της ανωτέρω αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως, το αιτούν Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως προβάλλει ότι όχι νόμιμα θεωρήθηκε από την απόφαση του Δικαστηρίου ότι το ατύχημα του συζύγου της αναιρεσίβλητης δηλώθηκε εμπρόθεσμα, γιατί τέτοια δήλωση της οι υπηρεσίες του ΙΚΑ έλαβαν για πρώτη φορά στις 17.10.1983, ενώ στην αίτησή της της 23.2.1971 για συνταξιοδότηση αυτή δεν ανέφερε τίποτε σχετικά με ατύχημα του συζύγου της. Ο λόγος αυτός αναιρέσεως προβάλλεται βάσιμα, γιατί η προσβαλλομένη απόφαση δεν περιέχει νόμιμη αιτιολογία, εφόσον, όπως περιγράφει την από 23.2.1971 αίτηση της αναιρεσίβλητης στο ΙΚΑ, η οποία και μόνη υποβλήθηκε μέσα στη 2ετία από το ατύχημα (Δεκέμβριος 1969), το οποίο επέφερε το θάνατο του συζύγου της, η αίτηση αυτή δεν συνιστούσε δήλωση ατυχήματος, αλλά ήταν αίτημα συνταξιοδοτήσεως λόγω θανάτου αυτού από εγκεφαλική αιμορραγία. Η δε νομότυπα ληφθείσα ένορκη βεβαίωση του μάρτυρα Σ.Τ., την οποία έλαβε υπόψη το Διοικητικό Πρωτοδικείο, για να στηρίξει την κρίση του ότι πράγματι το Μάρτιο του 1971 παρουσία του μάρτυρα αυτού η αναιρεσίβλητη δήλωσε το ατύχημα του συζύγου της στα αρμόδια όργανα του Υπ/τος Συντάξεως ΙΚΑ Αθηνών, δεν μπορεί να κατισχύσει της απαιτήσεως του νόμου, όπως πιο πάνω ερμηνεύθηκε, για σύνταξη έγγραφης δηλώσεως ατυχήματος και στην περίπτωση που τέτοια δήλωση υποβάλλεται από

υπόχρεο πρόσωπο (ως εν προκειμένω η αναιρεσίβλητη σύζυγος) προφορικώς ενώπιον αρμοδίου υπαλλήλου του ιδρύματος, ο οποίος υπέχει τις εκ της θέσεώς του και των καθηκόντων του ευθύνες, αν δεν συντάξει την έγγραφη δήλωση, σύμφωνα με τα προφορικώς δηλωθέντα από τον υπόχρεο. Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτός ο λόγος αυτός αναιρέσεως και να αναιρεθεί η προσβαλλομένη απόφαση ως μη συννόμως αιτιολογημένη. Η έρευνα όμως του ετέρου προβαλλομένου λόγου αναιρέσεως, κατά τον οποίο η απόφαση του Διοικ.Πρωτοδικείου εξέφερε ανεπίτρεπτα ιατρική κρίση αναφορικά με την αιτία του θανάτου του συζύγου της αναιρεσίβλητης, για την οποία μόνες αρμόδιες ήσαν οι οικείες Υγειον.Επιστροπές του Ιδρύματος, παρίσταται αλυσιτελής, εφ' όσον η έρευνα αυτή προϋποθέτει εμπρόθεσμη δήλωση του ατυχήματος.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ.

Ότι η προθεσμία αναγγελίας εργατικού ατυχήματος είναι αποκλειστική (βλ. ΣΕ 1941/85 ΕΔΚΑ 1986/22 και γίνεται εγγράφως βλ. ΣΕ 4475/1986 ΕΔΚΑ 1987/87).

Θέση όμως αναγγελίας έχει και η στον αρμόδιο ιατρό του ΙΚΑ ή συμβεβλημένης κλινικής έγγραφη ή προφορική ανακοίνωση η οποία μόνο δύναται να είναι και προφορική ΣΕ 5106/1988 ΕΔΚΑ 1988/349.